

Skokový růst regulovaných složek ceny energií může fatálně ohrozit konkurenceschopnost firem

6.11.2023 - | Ocelářská unie

Ocelářská unie odmítá navrhované navýšení regulovaných složek cen energií, protože přímo povede k razantnímu zvýšení nákladů ocelářských, ale i dalších průmyslových firem v ČR o desítky až stovky milionů korun za rok.

Vláda vedle toho bohužel plánuje i jiné kroky, které mohou zvýšit náklady firem o další stovky milionů korun. To vše povede k oslabení jejich konkurenceschopnosti ve chvíli, kdy čelí poklesu poptávky kvůli obecně nepříznivé makroekonomické situaci doma i na klíčových trzích v EU.

Rozhodnutí vlády alokovat na podporu OZE (POZE) v roce 2024 jen 9,35 mld. Kč společně s návrhem cenového rozhodnutí ERÚ pro elektroenergetiku ze dne 30. 10. 2023 znamená pro české oceláře hrozbu skokového nárůstu nákladů na energie. Částka hrazená firmami za regulované složky se v roce 2024 ve srovnání s rokem 2022 zvýší o 200 až 250 %. V porovnání s rokem 2023 je nárůst ještě markantnější. Pro modelovou firmu s roční spotřebou 70 GW elektřiny by to proti roku 2022 znamenalo navýšení nákladů o 51 mil. Kč (227 %). Pro velkou hutní firmu by roční náklady vzrostly o více než půl miliardy korun. Argument vlády v tom smyslu, že vyšší náklady na regulované složky ceny elektřiny bude kompenzovat nižší cena komodity, tj. silové elektřiny, přitom neplatí, protože velké průmyslové firmy většinou jistí dodávku silové elektřiny dopředným nákupem forwardových produktů v tzv. tranších. Silová složka ceny elektřiny v tomto případě nijak rychle ani významně neklesne.

V letech 2016 až 2023 stát na POZE ze státního rozpočtu alokoval v průměru skoro 25 miliard korun ročně. *„Nejedná se o žádnou dotaci velkým průmyslovým firmám, ale především o nesmyslně vysokou podporu fotovoltaickým elektrárnám nastavenou skoro před 20 lety,“* říká Daniel Urban, předseda představenstva Ocelářské unie. Regulované složky ceny elektřiny jsou a budou velmi vysoké hlavně kvůli růstu obnovitelných zdrojů, nákladům na posilování infrastruktury, a také drahé silové elektřině, kterou provozovatelé soustav musí nakupovat na krytí ztrát a balancing.

Česko má podle čerstvých dat Eurostatu čtvrtou nejdražší elektřinu pro velké zákazníky v EU. *„Chytřejší členské státy EU ví, že v této situaci je podpora průmyslu klíčová, protože jinak nepřežije náročnou a nákladnou zelenou transformaci. Nikde přitom není role průmyslu tak makroekonomicky důležitá, jako v Česku,“* doplňuje Urban.

Například v Německu se historicky prostředky na podporu OZE vybíraly od zákazníků, ale od 1. 7. 2022 německé firmy ani domácnosti neplatí nic a POZE se nově financuje skrze Klimatický a transformační fond. V době zrušení byl poplatek 37,2 eur/MWh, tedy přibližně 1000 Kč/MWh. Ve Francii mají zase velcí spotřebitelé nárok na pokrytí významné části spotřeby elektřiny za cenu 45 eur/MWh v rámci schématu ARENH. Ve Spojených státech jsou přitom elektřina i zemní plyn násobně levnější než v Evropě. Navíc Evropská komise schvaluje ekonomicky silnějším státům EU státní dotace ocelářskému průmyslu tak, aby ve zdraví prošel bezprecedentní transformací. *„Nejenže nehrajeme na rovném hřišti proti konkurenci ze zemí mimo EU, bohužel ani zápas s evropskou konkurencí není férový,“* říká k tomu Roman Heide, generální ředitel Třineckých železáren.

Další hrozbou na straně nákladů je růst ceny plynu pro koncové zákazníky kvůli nutnosti sanovat miliardové dluhy předluženého provozovatele plynárenské přepravní soustavy Net4Gas, kterého zprostředkovává stát.

Nárůst cen energií se chystá ve chvíli, kdy výrobci oceli napříč EU čelí velmi složité tržní situaci kvůli poklesu poptávky v klíčových odběratelských odvětvích včetně stavebnictví, nízkým cenám a tlaku dovážené oceli. Objem výroby surové oceli v prvním pololetí v ČR meziročně klesla o 20 %, zatímco produkce dlouhých výrobků, které jsou pro české hutě klíčové, spadla o čtvrtinu. Evropská ocelářská asociace Eurofer odhaduje, že v roce 2023 zjevná spotřeba oceli v EU klesne o 5,3 %, což znamená čtvrtý pokles za posledních pět let.

Vedle dramatického růstu regulovaných složek cen energií vláda v rámci konsolidačního balíčku navrhuje zrušit osvobození některých paliv využívaných v metalurgických procesech od daně na energetické produkty „s dvojitým použitím“. Toto osvobození je přitom možné díky výjimce na úrovni EU. Vláda v návrhu státního rozpočtu na rok 2024 nepočítá ani s prostředky na výplatu kompenzace nepřímých nákladů EU ETS, i když to v minulosti slíbila. *„Všechny tyto kroky představují pro české oceláře obrovskou hrozbu v době, kdy se od nich očekávají investice v řádu desítek miliard korun do dekarbonizace,”* dodává Heide.

<https://www.ocelarskaunie.cz/skokovy-rust-regulovanych-slozek-ceny-energii-muze-fatalne-ohrozit-konkurenceschopnost-firem>